

Dosarul nr. 2ra-1409/2020

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Maxim)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, A. Bostan, V. Cotorobai)

DECIZIE

28 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Nelea Prodan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nelea Prodan împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Consiliu municipal Chișinău și executorul judecătoresc Oleg Ungureanu cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Nelea Prodan, a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției, a fost casată hotărârea din 03 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 07 octombrie 2019 Nelea Prodan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul municipal Chișinău și executorul judecătoresc Oleg Ungureanu cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, din anul 1995 a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, fiind în luna martie 2013 transferată în Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

A afirmat că, până la moment nu a fost asigurată cu spațiu locativ de către autoritățile publice locale, din care considerente locuiește la gazdă (chirie) în mun. Chișinău cu feciorul minor, născut în anul 1993, motiv pentru care a fost nevoită să se adreseze în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău cu solicitarea, asigurării cu un spațiu locativ împreună cu membrii familiei conform legislației în vigoare.

A menționat reclamanta că, prin hotărârea Judecătoriei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) din 07 august 2006, a fost admisă acțiunea, fiind obligat Consiliului municipal Chișinău să-i acorde Nelei Prodan cu membrii familiei ei, fiul

Cristian născut în anul 1993, spațiu locativ, în corespundere cu normele sanitare prevăzute de art. 42-44 al Codului cu privire la locuințe al Republicii Moldova, iar prin încheierea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2006, s-a dispus restituirea apelului declarat de Consiliul municipal Chișinău.

A subliniat reclamanta că, după intrarea în vigoare a hotărârii judecătorești menționate supra, a depus o cerere de executare silită către Oficiul Centru al Departamentului de executare a Deciziilor Judiciare cu actele necesare anexate.

Prin încheierea executorului judecătoresc Dumitru Manole al oficiului de executare Centru al Departamentului de executare a Deciziilor Judiciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova din 04 septembrie 2006, a fost primit spre executare documentul executoriu nr. 2-1452 din 07 august 2006 eliberat de către Judecătoria Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău), privind obligarea Consiliului municipal Chișinău să-i acorde spațiu locativ familiei Prodan, și intentată procedura de executare, fiindu-i propus Consiliului municipal Chișinău ca în termen de 15 zile să execute benevol cerințele documentului executoriu.

Ulterior, prin răspunsul parvenit de la Primăria municipiului Chișinău nr.08-2761 din 18 septembrie 2006, reclamantei i s-a comunicat că s-a examinat încheierea executorului judecătoresc nr. 5-4306 din 04 septembrie 2006 aducându-i-se la cunoștință că Consiliul municipal Chișinău la 13 septembrie 2006 a declarat apel la hotărârea Judecătoriei Chișinău sectorul Centru nr.2-1452 din 07 august 2006.

A invocat reclamanta Nelea Prodan, că deoarece hotărârea devenită irevocabilă nu se execută, s-a adresat cu o cerere către Guvernul Republicii Moldova, Departamentului de executare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii municipiului Chișinău să contribuie conform legislației în vigoare și competenței sale la executarea hotărârii judecătorești.

A argumentat că, toate eforturile întreprinse conform legislației în realizarea dreptului lezat nu au dat careva rezultate, hotărârea judiciară rămâne fără executare până în prezent.

Astfel, neexecutarea hotărârii judecătorești, constituie o ingerință în dreptul său la protecția proprietății, drept prevăzut în paragraful 1 art.1 al Protocolului nr. 1 CEDO.

A menționat că, la 24 iunie 2015 s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Nelea Prodan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Consiliul municipal Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral. A fost constatat faptul încălcării dreptului reclamantei Nelea Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) din 07 august 2006. A fost dispusă încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul reclamantei Nelea Prodan echivalentul bănesc pentru

compensarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei. În rest, pretențiile reclamantei au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016, a fost admis apelul declarat de Prodan Nelea, a fost casată parțial hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015, și anume în partea ce ține de încasare prejudiciului material și moral dispus spre încasare și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre prin care: a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg și Consiliul municipal Chișinău privind încasarea prejudiciului material. A fost încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în folosul Nelei Prodan cu titlu de prejudiciu material suma de 55 000 de lei. A fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg și Consiliul municipal Chișinău privind încasarea prejudiciului moral și a fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în folosul reclamantei Nelei Prodan echivalentul bănesc pentru compensarea prejudiciului moral în cuantum de 80 000 de lei. În rest, pretențiile Nelei Prodan au fost respinse ca fiind neîntemeiate. Hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 11 decembrie 2015 în partea constatării faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și respingerii cheltuielilor de judecată a fost menținută.

Conform deciziei Curții Supreme de Justiție din 09 noiembrie 2016 a fost respins recursul declarat de Nelea Prodan. A fost admis recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova. A fost modificată decizia Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 în sensul diminuării sumei prejudiciului moral dispus încasării de la stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Prodan Nelea pînă la 50 000 de lei. În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 a fost menținută.

Reieșind din faptul că hotărârea nu s-a executat, repetat, la data de 26 aprilie 2017 a depus o cerere de chemare în judecată, iar prin hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 27 iunie 2017, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Nelea Prodan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Consiliul municipal Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral. A fost constatat faptul încălcării dreptului reclamantei Nelea Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătorei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) din 07 august 2006. A fost dispusă încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul reclamantei Nelea Prodan suma de 59 500 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și suma de 3 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, pretențiile reclamantei sau respins ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017, a fost respins apelul declarat de Nelea Prodan, a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției

și a fost casată hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de Nelea Prodan.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 07 martie 2018 a fost casată decizia instanței de apel din 02 noiembrie 2017 și a fost menținută hotărârea primei instanțe din 27 iunie 2017.

În cererea de chemare în judecată înaintată, reclamanta a susținut că prejudiciul material suportat pentru perioada de neexecutare 01 mai 2017 – 01 noiembrie 2019 reprezintă suma de 90 000 de lei, ce constituie plata pentru chirie pentru 30 luni (30 luni x 3 000 lei lunar = 90 000 de lei) pentru apartamentul închiriat cu familia sa și care este o sumă rezonabilă, care sunt probate prin recipisă-declarație a locatorului proprietarului, în baza Contractului de locațiune înregistrat la Direcția Administrare Fiscală Botanica cu nr. 9/2815 din 10 ianuarie 2017.

A considerat că, practica judiciară a Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, hotărârea judecătorească nu se finalizează cu pronunțarea, ci cu executarea ei. Astfel, a remarcat că în acest sens se aduce ingerințe drepturilor sale prevăzute la art. 6 al CEDO, prin care se declară că, fiecare persoană are dreptul la protejarea drepturilor sale civile de către o instanță independentă, care se vor pronunța referitor la drepturile sale cu drept civil. Odată ce hotărârea de judecată nu va fi executată are loc încălcarea art.6 Convenției CEDO.

Prin urmare, prin neexecutare a hotărârii Judecătoreiei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) din 07 august 2006, autoritățile naționale împiedică reclamanta ca în mod rezonabil să obțină respectarea drepturilor sale, prin care i s-a produs un prejudiciu moral în mărime de 100 000 de lei ce derivă pe perioada neexecutării hotărârii judecătorești din 01 mai 2017 – 01 noiembrie 2019.

A solicitat reclamanta Nelea Prodan constatarea faptului de violare a drepturilor sale prevăzute de articolul 6 a CEDO și art. 1 al Protocolului 1 adițional la CEDO, cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoreiei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) din 07 august 2006; încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantei suma de 100 000 de lei cu titlu de prejudicial moral, pentru neexecutarea hotărârii Judecătoreiei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) din 07 august 2006 pe perioada 01 mai 2017 – 01 noiembrie 2019; încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantei suma de 90 000 de lei cu titlu de prejudicial material pentru plata chiriei din 01 mai 2017 – 01 noiembrie 2019; precum și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 5 000 de lei cu titlu de asistență juridică și în mărime de 1 012,30 de lei cu titlu cheltuieli pentru executor judecătoresc.

Prin hotărârea din 03 februarie 2020 a Judecătoreiei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de Nelea Prodan și a fost constatată încălcarea dreptului Nelei Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoreiei Grigoriopol din 07 august 2006 la cererea de chemare judecată depusă de Nelea Prodan împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la acordarea spațiului locativ. A fost încasat în beneficiul Nelei Prodan, din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției suma de 90 000 de lei cu titlul de prejudiciul material, suma de 30 000 de lei cu titlul de prejudiciul moral, cauzate prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești (pentru perioada 01 mai 2017 – 31 octombrie 2019) și suma de 5000 de lei cu titlu

de cheltuieli pentru asistență juridică. În rest, pretențiile Nelei Prodan privind repararea prejudiciului moral, au fost respinse ca neîntemeiate.

Invocând ilegalitatea hotărârii primei instanțe, la 06 februarie 2020, Nelea Prodan a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 03 februarie 2020, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Nelea Prodan, a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției, a fost casată hotărârea din 03 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii depuse de Nelea Prodan.

La 25 februarie 2020 Nelea Prodan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu concluzia instanței de apel deoarece contravine practicii Curții Supreme de Justiție și practicii CEDO.

A susținut că instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat eronat normele de drept material și normele de drept procedural, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

A susținut că în speță este cert că autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, este statul Republica Moldova, care nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, ca urmare nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referă la asigurarea cu spațiu locativ, fapt incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea reclamantului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

A mai susținut reclamanta că până în prezent se află într-o stare continuă de imposibilitate de a-și realiza drepturile sale la executarea hotărârii judecătorești irevocabile ca fiind un tratament discriminatoriu în privința sa și de a cere repararea prejudiciului material și moral cauzat printr-un astfel de tratament.

În acest context, într-adevăr pe parcursul unui termen îndelungat, a suportat evident o încordare psihică, retrairi, adică o stare de stres, circumstanțe desigur legate de suferințe morale, atât psihice, cât și fizice.

A susținut că prima instanță la adoptarea hotărârii a ținut cont de toate circumstanțele cauzei, de jurisprudența CEDO în cazurile de neexecutare, cât și a aplicat corect prevederile normelor de drept material.

Prin notificarea din 08 septembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimațiilor copia recursurilor și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 14 septembrie 2020, intimații au recepționat copia recursului declarat de Nelea Prodan, însă nu s-au folosit de dreptul de a depune referință.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată părților la 12 august 2020, iar la 25 august 2020 Nelea Prodan a declarat recurs. Prin urmare, recursul declarat de către Nelea Prodan este depus în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 21 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat, de a casa integral decizia instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) - (3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Conform art. 1 alin. (2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a

hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta Lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Pe parcursul examinării cauzei s-a stabilit că Nelea Prodan a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al RM din anul 1995, iar din luna martie 2013 a fost transferată în Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al RM.

În anul 2006 reclamanta s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău solicitând asigurarea cu spațiu locativ.

Prin hotărârea din 07 august 2006 a Judecătoriei Grigoriopol cererea de chemare în judecată depusă de Nelea Prodan a fost admisă, fiind obligat Consiliul municipal al Primăria mun. Chișinău să-i acorde lui Prodan Nelea împreună cu membrii familiei sale – fiul Cristia, născut în anul 1993, spațiu locativ conform normelor sanitare prevăzute de art. 42-44 Codul cu privire la locuințe.

Prin încheierea din 26 octombrie 2006 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Consiliul mun. Chișinău împotriva hotărârii din 07 august 2006 a Judecătoriei Grigoriopol a fost restituită în conformitate art. 369 alin. (1) lit. b) CPC.

Prin decizia din 06 februarie 2008 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Consiliul mun. Chișinău împotriva încheierii din 26 octombrie 2006 a Curții de Apel Chișinău a fost respins, fiind menținută încheierea din 26 octombrie 2006 a Curții de Apel Chișinău.

Ulterior, Nelea Prodan a adresat o cerere Oficiului Centru a Departamentului de Executare a Deciziilor Judiciare, prin care a solicitat primirea spre executare silită a titlului executoriu nr. 2-1452-2006 emis în baza hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău intrată în vigoare la 23 august 2006.

Conform încheierii nr. 5-431/06 din 05 septembrie 2006 privind primirea spre executare a documentului executoriu, intentarea procedurii de executare și stabilirea termenului pentru executare benevolă - emisă de executorul judecătoresc Dumitru Manole, a fost primit spre executare documentul executoriu, eliberat în temeiul hotărârea nr. 2-1452 din 07.08.2006 emise de Judecătoria Centru mun. Chișinău privind obligarea Consiliului mun. Chișinău să acorde spațiu locativ familiei Prodan Nelea, intentată procedura de executare a acestui document și propus debitorului – Consiliul mun. Chișinău.

Conform scrisorii Primăriei mun. Chișinău nr. 08-2761 din 18 septembrie 2006 adresată executorului judecătoresc al Oficiului de executare Centru al DE MJ RM s-a comunicat că după pronunțarea unei hotărâri definitive și irevocabile a instanței de judecată, Consiliul mun. Chișinău se va conforma acesteia (f.d. 117 vol. I).

Ulterior, prin răspunsul Direcției Generale Locativ-Comunală și Amenajare a Consiliului municipiului Chișinău nr. 188-i din 02 aprilie 2007, executorul judecătoresc Dumitru Manole a fost informat că, la moment problema abordată nu poate fi soluționată din lipsa spațiului locativ liber în municipiul Chișinău. Totodată, comunicând că i-au fost solicitate de la creditor Nelea Prodan actele necesare pentru stabilirea normei spațiului locativ pentru fiecare persoană, pentru ulterioară expunere spre examinare a problemei executării hotărârii judiciare respective la una din ședințele Consiliului mun. Chișinău (f.d.119, vol. I).

La 08 februarie 2008 executorul judecătoresc, Victoria Eremia a solicitat debitorului Primăriei municipiului Chișinău informația privind cauza neexecutării documentului executoriu din speță, care prin răspunsul nr. 08-678 din 28 februarie 2008 a informat că, Consiliul municipal Chișinău a declarat recurs la încheierea Curții de Apel Chișinău nr.2a1452/06 din 26 octombrie 2006, prin care a fost restituită cererea de apel asupra hotărârii Judecătoriei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) nr. 2-1452/06 din 07 august 2006 (f.d.122-verso, vol. I).

Din actele cauzei rezultă că, prin actele de preluare a executării nr. 071-R412/10 din 20 octombrie 2010 și respectiv din 04 martie 2011, procedura de executare a documentului menționat supra a fost preluat inițial de executorul judecătoresc Viorel Stoian, ulterior de executorul judecătoresc Roman Talmaci (f.d.1125-verso).

Prin demersul din 17 iunie 2011 executorul judecătoresc Roman Talmaci a solicitat debitorului - Primăriei mun. Chișinău informația privind cauza neexecutării documentului executoriu din speță.

Prin răspunsul nr. 08-3602 din 04 iulie 2011 Primăria mun. Chișinău a informat Ministerul Justiției despre imposibilitatea executării documentului executoriu din cauza lipsei spațiului locativ liber în mun. Chișinău (f.d.126, vol. I).

Prin răspunsul nr. 03-116/4780 din 16 iulie 2015 Primăria mun. Chișinău a informat Ministerul Justiției despre imposibilitatea executării documentului executoriu din cauza lipsei spațiului locativ liber în mun. Chișinău, fapt generat de lipsa mijloacelor financiare necesare pentru construcția sau procurarea spațiului locativ, iar procesul de privatizare a fondului de locuințe a redus substanțial imobilul cu destinație locativă aflat în proprietatea municipală (f.d.130).

La 09 septembrie 2015 executorul judecătoresc Oleg Ungureanu a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în privința persoanei cu funcție de răspundere în baza art. 318 alin. (2) și 319 alin. (1) Cod contravențional și l-a expediat instanței de judecată pentru examinare (f.d.132, vol. I).

În conformitate cu art. 16 alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Instanța reține că în cazul când se constată o neexecutare continuă (atunci când hotărârea rămîne neexecutată la momentul examinării), termenul nerezonabil se va aprecia doar de la data nașterii obligației de executare și pînă la ziua adoptării hotărârii cu privire la o eventuală constatare a violării neviolării dreptului declarat de art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Luând în considerare faptul că pe parcursul executării titlului executoriu prezentat de către Nelea Prodan, de către executorul judecătoresc Oleg Ungureanu au fost întreprinse mai multe măsuri legale, însă documentul executoriu nu a fost executat, la 24 iunie 2015, Nelea Prodan a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral cauzat.

Astfel, prin hotărârea din 11 decembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost admisă parțial acțiunea; a fost constatată încălcarea dreptului Nelei Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii irevocabile a Judecătoriei Grigoriopol din 07 august 2006; a fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantei, echivalent bănesc pentru compensarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei; în rest pretențiile reclamantei au fost respinse, ca neîntemeiate (f.d.80-85, vol. I).

Prin decizia din 29 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Nelea Prodan; a fost casată parțial hotărârea din 11 decembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, în partea ce ține de încasarea prejudiciului material și moral și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre prin care: a fost admisă integral pretenția reclamantei privind încasarea prejudiciului material, a fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantei cu titlu de prejudiciul material suma de 55 000 de lei; a fost admisă parțial pretenția reclamantei privind încasarea prejudiciului moral și a fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantei echivalentul bănesc pentru compensarea prejudiciului moral în cuantum de 80 000 de lei; în partea constatării faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și respingerii cerinței de încasare a cheltuielilor de judecată a fost menținută (f.d.86-95).

Conform deciziei Curții Supreme de Justiție din 09 noiembrie 2016 a fost modificată decizia Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2016 în sensul diminuării sumei prejudiciului moral dispus încasării de la stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantei până la 50 000 de lei, în rest decizia a fost menținută (f.d.96-98).

Iar, prin hotărârea 27 iunie 2017 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, a fost constatată încălcarea dreptului Nelei Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii irevocabile a Judecătoriei Grigoriopol din 07 august 2006; a fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul reclamantei suma de 59 500 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzate prin încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și suma de 3 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică; în rest pretențiile reclamantei privind repararea prejudiciului moral au fost respinse, ca neîntemeiate (f.d.99-103).

Prin decizia din 02 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată hotărârea din 27 iunie 2017 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Nelea Prodan împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Consiliul municipal Chișinău, executor judecătoresc Oleg

Ungureanu privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.104-107).

Conform deciziei din 07 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Nelea Prodan; a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017 și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 27 iunie 2017 (f.d.108-113).

În speță, având în vedere că Hotărârea Judecătoriei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) nr. 2-1452/06 din 07 august 2006 nu a fost executată chiar și după două constatări ale instanțelor de judecată naționale, reclamanta Nelea Prodan, făcând uz repetat de remediul intern în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, prin acțiunea formulată împotriva Ministerul Justiției, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău și executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, a solicitat constatarea faptului încălcării termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral cauzat, și compensarea cheltuielilor de judecată pentru perioada de neexecutare 01 mai 2017 – 01 noiembrie 2019.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, constatând încălcarea dreptului Nelei Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii irevocabile a Judecătoriei Grigoriopol din 07 august 2006 adoptată la cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea împotriva Consiliului mun. Chișinău cu privire la acordarea spațiului locativ; a fost încasat în beneficiul Nelei Prodan de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției, suma de 90 000 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 30 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a cauzei (pentru perioada 01 mai 2017-31 octombrie 2019) și suma de 5000 de lei cu titlu cheltuieli pentru asistență juridică; în rest, pretențiile Nelei Prodan privind repararea prejudiciului moral au fost respinse ca neîntemeiate.

Instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către Nelea Prodan și Ministrul Justiției al RM, a ajuns la concluzia de a respinge apelul depus de Prodan Nelea și de a admite apelul declarat de Ministerul Justiției al RM, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a respins, ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Prodan Nelea împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că, concluzia instanței de apel este greșită, iar prima instanță corect a apreciat circumstanțele cauzei și just a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii.

În contextul dat, Colegiul notează că executarea hotărârii judecătorești constituie parte integrantă a procesului, iar Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale la art. 6 § 1 statuează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va

hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Respectiv, cerința Convenției că examinarea cauzei să se facă într-un termen rezonabil, trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților.

Analizând materialele dosarului în coraport cu normele legale citate mai sus, instanța de recurs reține că prima instanță just a constatat că, cerința reclamantei Nelea Prodan cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești este întemeiată și urmează a fi admisă parțial. Or, pârâtul, Ministerul Justiției, nu a executat sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral.

Colegiul subliniază că, hotărârea Judecătoria Judecătoria Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) nr. 2-1452/06 din 07 august 2006, a rămas neexecută pentru o perioadă de mai mare de 182 de luni, cuprinsă de la 05 septembrie 2006, data intentării procedurii de executare, și până la moment 28 octombrie 2020, data pronunțării emiterii deciziei instanței de recurs.

Conform art. 70 alin. (1) și alin. (1¹) Cod de executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătorec. Titlul executoriu privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești va fi executat în cel mult 3 luni de la prezentarea sa spre executare.

Reieșind din practica Curții Europene a Drepturilor Omului dezvoltată în hotărârile: Marian și alții contra Moldovei din 15 septembrie 2020, Vasilașco contra Moldovei din 15 septembrie 2020, Caraman contra Moldovei din 15 septembrie 2020, Curtea a constatat că articolul 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale asigură oricărei persoane dreptul de a înainta orice pretenție cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil în fața unei instanțe judecătorești sau tribunal; în acest fel el cuprinde „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor judecătorești în litigii civile, constituie un aspect. Totuși, acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui Stat Contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecută în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6 § 1 să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților aflate în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte – fără a proteja executarea hotărârilor judecătorești; a interpreta articolul ca referindu-se în exclusivitate la accesul la o instanță și îndeplinirea procedurilor ar putea duce la situații incompatibile cu principiul preeminenței dreptului, pe care Statele Contractante și-au asumat angajamentul să-l respecte atunci când au ratificat Convenția. Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie, prin urmare, privită ca o parte

integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 (a se vedea *Hornsby v. Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, Reports 1997-II, p.510, § 40).

Totodată, la aprecierea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești urmează a fi luate în considerare anumite criterii precum complexitatea cauzei ce se apreciază de asemenea după caz și individual; comportamentul părților care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților; și miza (interesul) pentru reclamant ce relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen rezonabil.

Respectiv, referitor la complexitatea obiectului executării manifestat prin imposibilitatea executării hotărârii judecătorești privind acordarea spațiului locativ, se datorează faptului că debitorul – Consiliul mun. Chișinău din afirmațiile făcute în informațiile eliberate, nu dispune de spații locative disponibile în mun. Chișinău și de mijloace financiare necesare pentru construcția spațiilor locative.

Astfel, se atestă că neexecutarea hotărârii Judecătoriei Judecătoriei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) nr. 2-1452/06 din 07 august 2006 nu poate fi imputată Nelei Prodan și pe cale de consecință urmează a fi analizat comportamentul autorităților implicate în neexecutarea acestei hotărâri, care sunt responsabile de executarea acestui act judecătoresc. Or, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral, material, revine statului.

În ceea ce ține de aprecierea comportamentului executorilor judecătorești, corect prima instanță a reținut că aceștia pe parcursul întregii perioade de timp, au întreprins acțiuni în vederea executării documentului executoriu, însă care nu au avut finalitate.

Referitor la conduita autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești - Consiliul mun. Chișinău, just prima instanță nu a reținut drept motiv de neexecutare a hotărârii lipsa spațiului locativ și lipsa resurselor financiare în vederea construirii spațiului locativ, or Consiliul mun. Chișinău, fiind autoritate publică, avea obligația pozitivă de a întreprinde măsuri în vederea executării documentului executoriu.

Mai mult ca atât, este cert că o autoritatea de stat nu poate invoca lipsa fondurilor și a spațiului locativ alternativ, ori altfel de motive, ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești. Firește, o întârziere în executarea unei hotărâri ar putea fi justificată de circumstanțe speciale. Dar, întârzierea nu poate, astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform art. 6 §1 din Convenție (*Immobiliare vs Italy*, nr. 22774/93, § 74, *Prodan vs Republica Moldova* §53).

Miza pentru reclamant se consideră de o importanță deosebită, reieșind din faptul că prin hotărârea neexecutarea căreia se invocă, s-a dispus asigurarea cu spațiu locativ a Nelei Prodan.

În aceste circumstanțe, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, care este statul Republica Moldova, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, și în consecință Nelea Prodan nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referea la asigurarea sa și a familiei sale cu spațiu locativ conform normelor stabilite de legislația în vigoare, fapt ce incontestabil

denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimei a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

Astfel, Colegiul consideră că prima instanță just a ajuns la concluzia că prin neexecutarea hotărârii Judecătorei Judecătorei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) nr. 2-1452/06 din 07 august 2006 i-a fost încălcat dreptul Nelei Prodan la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, or, hotărârea nominalizată supra prin care Consiliul mun. Chișinău a fost obligată să asigure pe Nelea Prodan și membrii familiei sale cu spațiu locativ conform normelor locative în vigoare poartă un caracter continuu, nefiind executată până în prezent.

Colegiul lărgit subliniază că neexecutarea hotărârii Judecătorei Judecătorei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) nr. 2-1452/06 din 07 august 2006, nu-i poate fi imputat reclamantei Nelei Prodan sau executorilor judecătorești în procedura cărora s-a aflat și se află până în prezent spre executare documentul executoriu menționat supra, dar urmează a fi imputată debitorului – Consiliul mun. Chișinău, care pe tot parcursul procedurii de executare a invocat lipsa spațiului locativ liber în mun. Chișinău și lipsa mijloacelor bănești pentru construirea unor spații locative.

Conform art. 2 alin. (3) al Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Articolul 2 alin. (6) al Legii enunțate, statuează că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Referitor la pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța de recurs constată că mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor. Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. In

temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Astfel, la aprecierea cuantumului compensației pentru prejudiciu moral, instanța de judecată trebuie să țină cont de comportamentul părților, importanța procesului pentru reclamant, precum și de durata neexecutării hotărârii judecătorești, fiind apreciat ce a pierdut persoana pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial, atât la moment, cât și pentru viitor.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțe în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Despăgubirea acordată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în legătură cu daunele morale este menită să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral, cum ar fi suferințe fizice sau psihice. Dacă se stabilește existența unor astfel de daune și în cazul în care Curtea consideră că este necesară o compensație bănească, ea va face o evaluare pe o bază echitabilă, luând în considerare standardele care decurg din jurisprudența sa.

Reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit neexecutarea, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța procesului pentru Nelea Prodan, temeinic și legal prima instanță a stabilit că suma de 30 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, este suficientă pentru acoperirea prejudiciului, cauzat prin neexecutarea hotărârii Judecătorei Judecătorei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) nr. 2-1452/06 din 07 august 2006 pentru perioada 01 mai 2017 -01 noiembrie 2019 și este una proporțională cu sumele acordate de instanțele naționale, cât și de Curtea Europeană pe cazuri similare. Or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către reclamantă în mărime de 100 000 de lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

În contextul circumstanțelor expuse, Colegiul consideră neîntemeiată ipoteza instanței de apel precum că dreptul reclamantei la o locuință socială a apărut ca urmare a aplicării prevederilor art. 35 din Legea nr. 416 din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție, normă de drept ce a fost modificată în timp și respectiv, până la 04 decembrie 2009 reclamanta Nelea Prodan deținea acest drept, de la 04 decembrie 2009 până la 05 martie 2013 legea nu garanta un spațiu locativ polițiștilor, iar de la 05 martie 2013 legea oferă acest drept în anumite condiții.

Sub aspectul dat, Colegiul reține ca întemeiată concluzia instanței de fond precum că la momentul intrării în vigoare a hotărârii Judecătorei Grigoriopol din 07 august 2006, Prodan Nelea a dobândit, de iure, dreptul incontestabil de a beneficia de un spațiu locativ, iar actul de dispoziție din 07 august 2006 nu conține mențiuni că locuința pe care era obligat Consiliul mun. Chișinău să i-o acorde reclamantei ar fi fost cu statut juridic ”de serviciu”.

De asemenea, instanța de apel în decizia contestată a reținut că instanța de fond la stabilirea prejudiciului cauzat prin neexecutarea hotărârii nu a luat în considerare normele legale care prevăd acest drept la diferite perioade de timp, ori, raporturile de serviciu ale Nelei Prodan cu Ministerul Afacerilor Interne au încetat la 11 martie 2013, fapt menționat și în cererea de chemare în judecată și respectiv, Statul nu are nici o obligație legală de a asigura Nelei Prodan un spațiu locativ, deoarece legea prevedea transmiterea în posesie a imobilului nu și în proprietate.

La capitolul dat, Colegiul apreciază ca fiind eronată ipoteza instanței de apel expusă supra, deoarece alocarea spațiului locativ Nelei Prodan după demisionarea din cadrul Ministerul Afacerilor Interne și transferării acesteia la Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției nu constituie o exonerare de la executarea documentului executoriu, or la momentul primirii titlului executoriu și intentării procedurii de executare reclamanta a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne și urma a beneficia de un spațiu locativ, însă această obligație nu a fost executată până în prezent.

În ceea ce privește pretenția reclamantei/recurente Nelea Prodan cu privire la repararea prejudiciului material cauzat prin neexecutarea hotărârii Judecătorei Judecătorei Grigoriopol (sect. Centru, mun. Chișinău) nr. 2-1452/06 din 07 august 2006 pentru perioada 01 mai 2017 -01 noiembrie 2019, instanța de recurs relevă următoarele.

Conform dispozițiilor art. 5 alin.(1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care indică că, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Iar, conform art. 4 alin. (1) din aceeași Lege, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Sub aspectul prejudiciului material solicitat spre încasare, din actele cauzei rezultă că reclamanta Nelea Prodan a pretins repararea prejudiciului material pentru perioadele neexecutării hotărârii instanței de judecată 01 mai 2017 – 01 noiembrie 2019, în mărime de 90 000 de lei, ce constituie costul chiriei spațiului locativ și anume apartamentul nr.25 din str. Prigoreni 7/1, mun. Chișinău, în baza Contractelor de locațiune (încheierea spațiului locativ) din 01 ianuarie 2017 și respectiv din 01 ianuarie 2019, inclusiv recipisele locatorului Străinu Maria (declarațiile-confirmare din 05 mai 2017; 23 iunie 2017; 15 iulie 2017; 12 august 2017; 16 septembrie 2017; 07 octombrie 2017; 04 noiembrie 2017; 09 decembrie 2017; 12 ianuarie 2018; 16 februarie 2018; 10 martie 2018; 14 aprilie 2018; 10 mai 2018; 16 iunie 2018; 20 iulie 2018; 11 august 2018; 29 septembrie 2018; 06 octombrie 2018; 24 noiembrie 2018; 08 decembrie 2018; 15 februarie 2018; 05

martie 2019; 30 martie 2019; 12 aprilie 2019; 16 mai 2019; 03 iunie 2019; 10 iulie 2019; 09 august 2019; 24 septembrie 2019; 06 octombrie 2019).

Conform art. 391 alin. (1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

La caz instanța de judecată atestă că, în susținerea acestei cerințe, reclamanta Nelea Prodan a prezentat copiile Contractelor de locațiune (încheierea spațiului locativ) din 01 ianuarie 2017 și respectiv din 01 ianuarie 2019, inclusiv recipisele locatorului (declarațiile-confirmare) din 05 mai 2017- 06 octombrie 2019, încheiate între Locatorul -Străinu Mariana și Locatarul – Nelea Prodan, care confirmă achitarea cuantumului chiriei pentru perioada ianuarie 2017 – 01 noiembrie 2019 și faptul că, reclamanta Nelea Prodan a achitat plata pentru chirie în perioadele enunțate în sumă de 3 000 de lei lunar, în total suma de 90 000 de lei (f.d.27-58, vol. I).

Mai mult decât atât, pe contractele de locațiune menționate supra sunt aplicate ștampila Direcției Administrare fiscală Botanica, prin care se confirmă că Contractelor de locațiune (încheierea spațiului locativ) din 01 ianuarie 2017 și respectiv din 01 ianuarie 2019 au fost înregistrate la organul fiscal sub nr. 9/2815 din 10 ianuarie 2017 și respectiv nr.28861 din 13 februarie 2019. De astfel este de menționat că, reclamanta a justificat faptul închirierii spațiului locativ și suportării unor cheltuieli în mărime totală de 90 000 de lei.

În această ordine de idei, ținând cont de cele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță temeinic și legal a admis pretențiile reclamantei, Nelea Prodan cu privire la încasarea prejudiciului material, încasînd astfel din bugetul de stat în beneficiul reclamantei Nelei Prodan suma de 90 000 de lei, cu titlu de prejudiciu material, care este compus din plata chiriei pentru perioadele 01 mai 2017- 01 noiembrie 2019.

De asemenea, instanța de recurs consideră că prima instanță corect în temeiul art. 82 și 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă a încasat cheltuielile de judecată, deoarece din actele cauzei rezultă cu certitudine că interesele reclamantei Nelea Prodan au fost reprezentate în prima instanță de avocatul Culeac-Reul Natalia, în baza mandatului seria MA nr. 1389360 din 05 octombrie 2019 (f.d. 2, vol. I), iar pentru serviciile prestate de avocat reclamanta a achitat suma de 5000 de lei, fapt confirmat prin ordinul de plată seria QL nr. 689556 din 18 noiembrie 2019,

Astfel, avînd la bază criteriile de stabilire a cheltuielilor de asistență juridică, prima instanță just a conchis despre necesitatea admiterii cerinței reclamantei privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, astfel a dispus încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Nelei Prodan suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, fiind un quantum real, necesar și rezonabil.

În circumstanțele de fapt și de drept menționate, Colegiul precizează că prima instanță a creat participanților la proces condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiunilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

În acest context, instanța de recurs reține ca greșită și contrară prevederilor normelor de drept material enunțate, concluzia instanței de apel de casare a hotărârii primei instanțe și emitere a unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii, fiind întemeiată critica Nelei Prodan în sensul că instanța de apel și-a fundamentat concluzia doar pe argumentele intimatului Ministerul Justiției și pe aplicarea eronată a normelor de drept material.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță, însă normele de drept material au fost aplicate eronat de către instanța de apel și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Nelea Prodan, de a casa integral decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Nelea Prodan.

Se casează decizia din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 03 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Nelea Prodan împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Consiliu municipal Chișinău și executorul judecătoresc Oleg Ungureanu cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru